

Luonnonvarojen älykäs käyttö digitaalisella kiertotalouden ohjauksella – Kiertola -hanke

Pekka Pääkkönen &
Petri Leppänen

Euroopan unionin
rahoittama

Hankkeen tarve ja taustaa

- Kiertotalous on keskeinen osa EU:n ympäristöpolitiikkaa ja Vihreän kehityksen ohjelmaa. Rakentaminen on yksi keskeisimmistä kiertotalousmarkkinoiden avainalueista.
- Pohjois-Pohjanmaalla on tarvetta kestävään luonnonvarojen käyttöön ja kiertotalouteen pohjautuville tuotteille ja liiketoiminnalle. Tiukentuva lainsäädäntö ja ympäristömääräykset luo painetta kierrätysmateriaalien nykyistä paremmalle hallinnalle ja hyödyntämiselle.
- Purettuja rakennusosia käytetään Suomessa edelleen hyvin vähän, vaikka niissä on paljon hyödyntämispotentiaalia. Kiertotaloutta edistetään hankekuntien yhdyskuntasuunnittelussa ja kaavoituksessa niin, että neitseellisten luonnonvarojen käyttöä vähennetään.
- Kuntien resurssit eivät yksin riitä kiertotalouden potentiaalin hyödyntämiseen. Tarvitaan kuntarajat ylittäviä toimintamalleja sekä alalla toimivia yrityksiä. Vihreän kasvun ja digitalisaation yhdistäminen luo uusia liiketoimintamahdollisuuksia, lisää alueen digitaalista toimintavalmiuksia ja talouskasvua.
- Kiertola -hanke jatkaa Virke-hankkeessa kehitettyjen toimintamallien kehittämistä ottamalla mukaan entistä enemmän digitalisaation tuomia mahdollisuuksia purkutöiden ja kustannusarvioiden laadintaan. Hankkeen painopisteenä on rakentamisen yhteydessä ja teollisuudessa syntyvien sivuvirtojen uudelleen käyttö ja siitä syntyvä kasvu.

Tavoitteet ja toimenpiteet

- Luoda uutta liiketoimintaa ja työpaikkoja kiertotalouteen pk-yrityksille
- Saada hankealueen kunnissa syntyviä jäte- ja materiaalivirtoja uudelleenkäyttöön ja kierrätykseen pk-yritysten toimesta
- Avustaa kuntapäätäjiä ja teknistä toimihenkilöstöä edistämään materiaalien uudelleenkäyttöä ja kierrätystä hankekunnissa
- Kartoittaa uusimmat teknologiset kiertotalousratkaisut ja levittää tietoa niistä alueen toimijoille
- Hankkeen toimenpiteillä tavoitellaan vaikutuksia jätemäärien pienentymisen, uuden liiketoiminnan syntymisen, digitaalisten palvelujen kehityksen ja työllisyyden kasvun osalta

Työpakettijako ja työpakettien kuvaukset

Hankkeen toimenpiteet on jaettu viiteen työpakettiin:

- Työpaketti 1: Luoda uutta liiketoimintaa kiertotalouteen liittämällä kuntien ja kaupunkien kaavoitussuunnitteluun tarkempia vaatimuksia kierrätysmateriaalien käytölle.
- Työpaketti 2: Alueellinen yhteistyö yli kuntarajojen
- Työpaketti 3: Digitaalisten materiaalitorien, verkostojen ja logistiikka ketjujen kehittäminen
- Työpaketti 4: Tiedotus ja tapahtumat
- Työpaketti 5: Hankkeen hallinto

1. Työpaketti, Rakennusten purkujen sekä muun toiminnan tuottamien jätemateriaalien hallinnan kehittäminen kunnissa

- Luodaan kiertotaloudesta uutta liiketoimintaa viemällä kiertotalouden tarpeet käytännön toimintaan
- Ohjeistetaan rakentajia käyttämään kierrätysmateriaaleja uudis- ja korjausrakentamisessa niissä kohteissa ja osissa, missä se on teknisesti mahdollista
- Aktivoidaan kuntien ja alueellisten ekosysteemien kiertotaloustyötä tukevaa osaamisverkostoa
- Selvitetään innovatiivisia korjaus- ja saneerausmenetelmiä, joissa hyödynnetään kierrätysmateriaaleja
- Luodaan ohjeistus konkreettisille kiertotaloutta edistävillä toimenpiteillä

2. Työpaketti, Alueellinen yhteistyö yli kuntarajojen

- Kehitetään useamman kunnan alueella syntyvien jäte- ja sivuvirtojen hyödyntämistä kiertotalouden edistämiseksi
- Selvitetään digitaalista alustaa, jossa jäte- ja sivuvirrat kirjataan, käsitellään ja hyödynnetään mahdollisimman lähellä syntypaikkaa
- Etsitään ratkaisuja pieniin jätemääriin, pitkiin välimatkoihin ja kysynnän ja tarjonnan epätasapainoon liittyviin haasteisiin
- Edistetään pk-yritysten liiketoimintaa ja työllisyyttä kierrätysmateriaalien hyödyntämisessä
- Parannetaan alueen resurssitehokkuutta, ilmastoviisautta ja talouskasvua

3. Työpaketti, Digitaalisten materiaalitorien, verkostojen ja logistiikka ketjujen kehittäminen

- Hyödynnetään digitaalista tietoa materiaalivirtojen optimoinnissa ja resurssitehokkuuden parantamisessa
- Selvitetään digitaalista materiaalipassia, joka mahdollistaa materiaalien pysymisen kierrossa mahdollisimman pitkään ja suunnittelee uudiskohteet niin, että kiertoon tuleville uusiomateriaaleille on jo hyvissä ajoin käyttökohde tiedossa
- Kehitetään digitaalista alustaa, jossa jäte- ja sivuvirrat kirjataan, käsitellään ja hyödynnetään mahdollisimman lähellä syntypaikkaa
- Etsitään ratkaisuja nykyisten kierrätysmateriaalien ongelmakohtiin, kuten kysynnän ja tarjonnan epätasapaino, läpinäkyvyyden puute ja logistiikan haasteet
- Edistetään pk-yritysten liiketoimintaa ja työllisyyttä kierrätysmateriaalien hyödyntämisessä

4. Työpaketti; Tiedotus

- Hankkeelle tehdään verkkosivut
- Tapahtumista ja toimenpiteistä tehdään julkaisuja ja tiedotteita
- Hyödynnetään digitaalisia viestintä kanavia
- Pyritään viestinnällä tavoittamaan alueen kiertotaloustoimijoita
- Viestitään avoimesti hankkeessa tapahtuvista toimenpiteistä

5. Työpaketti; Hankkeen hallinto

- Hankkeen hallinnointi ja raportointi toteutetaan rahoittajan ohjeiden mukaisesti.
- Hanketta toteuttavat projektipäällikkö ja hankeinsinööri, joilla on kokemusta vastaavien EU-hankkeiden suunnittelusta ja toteutuksesta yhteensä yli kymmenen vuoden ajalta.
- Hankkeelle nimetään ohjausryhmä, joka valvoo, ohjaa ja arvioi hankkeen edistymistä. Ohjausryhmä käsittelee ja hyväksyy osaltaan hankkeen raportit ja maksatushakemukset. Ohjausryhmä esittää rahoittajalle maksatushakemuksen hyväksymistä maksatukseen.

Hankkeen perustiedot

- Aikataulu:
  - 1.10.2023 - 31.7.2026
- Rahoittaja:
  - Pohjois-Pohjanmaan liitto - Oikeudenmukaisen siirtymän rahasto – JTF
- Budjetti:
  - Kokonaisbudjetti 503 642 €, josta EU-tukea 80 %
- Kumppanit:
  - Kunnat: Ii, Muhos, Oulu, Simo ja Utajärvi
  - Yritykset: Kiertokaari Oy, Potential Oy ja Sanmina-Sci Ems Haukipudas Oy

